

11 iulie 2023

08-8/14-1446

Doamnei Veronica MIHAILOV-MORARU,
Ministra Justiției

Mun. Chișinău, str. 31 August 1989, nr.82, MD-2012
E-mail: secretariat@justice.gov.md

Domnului Anatolie FALCA,
Director al Administrației Naționale a Penitenciarelor

Mun. Chișinău, str. N. Titulescu 35, MD-2032
E-mail: anp@anp.gov.md

Domnului Alexandru SUHOVICI,
Director al Penitenciarului nr.7-Rusca

Satul Rusca, r-1 Hîncești, MD-3400
E-mail: p7secretariat@anp.gov.md

Prin prezenta, Vă remit Raportul elaborat de către membrii Consiliului pentru prevenirea torturii în urma vizitei de monitorizare efectuate la Penitenciarul nr.7-Rusca la 20.01.2023¹.

Vă rugăm să remiteți în adresa Oficiului Avocatului Poporului informații în tabel privind implementarea recomandărilor înaintate, precum și eventualele obiecții, sugestii referitoare la informațiile și concluziile Raportului respectiv la adresa: secretariat@ombudsman.md.

Raportul este disponibil în varianta electronică la adresa: <http://ombudsman.md/consiliul-pentru-prevenirea-torturii/rapoarte/>.

Anexă: Raportul de vizită pe 22 file.

Cu respect,

Ceslav PANICO,
Avocatul Poporului (Ombudsmanul)
Președinte al Consiliului pentru prevenirea Torturii

Ex: AI. ZUBCO
Șef direcție, Direcția prevenirea torturii OAP
tel. 060002641 Email: alexandru.zubco@ombudsman.md

¹ Raportul de vizită este elaborat în conformitate cu prevederile pct. 19 lit.b) din Protocolul Opțional la Convenția împotriva Torturii și a Pedepselor sau Tratamentelor Inumane sau Degradante (OPCAT) adoptat la 18 decembrie 2002 în cadrul celei de-a 57-a Sesiuni a Adunării Generale a ONU prin Rezoluția A/RES/57/199, ratificat prin Legea 66/2006.

Consiliul pentru Prevenirea Torturii

Mecanismul Național de Prevenire a Torturii

RAPORT

**privind vizita preventivă/de monitorizare
efectuată la Penitenciarul nr.7-Rusca
al Administrației Naționale a Penitenciarelor
la data de 20 ianuarie 2023**

Membrii Consiliului pentru Prevenirea Torturii:

**Ceslav PANICO, Avocatul Poporului (Ombudsmanul), președintele Consiliului;
Maia BĂNĂRESCU, Avocatul Poporului pentru Drepturile Copilului;
Olesea DORONCEANU, membru al Consiliului;
Arcadie ASTRAHAN, membru al Consiliului;
Iuliana CUREA, membru al Consiliului;
Gheorghe BOSÎL, membru al Consiliului;
Ludmila MARANDICI, membru al Consiliului.**

PRELIMINARII

La data de 20 ianuarie 2023, între orele 10:20–15.00, membrii Consiliului pentru Prevenirea Torturii (în continuare Consiliul) au efectuat o vizită preventivă la Penitenciarul nr.7-Rusca (în continuare P-7) din cadrul Administrației Naționale a Penitenciarelor (în continuare ANP).

- **Denumirea instituției:** Penitenciarul nr.7-Rusca
- **Tipul instituției:** Penitenciar pentru femei
- **Adresa:** s. Rusca, rl. Hîncești
- **Data:** 20 ianuarie 2023
- **Tipul și/sau obiectivul vizitei:**
  - Monitorizarea situației în P7 privind respectarea drepturilor persoanelor deținute împotriva torturii și altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante, inclusiv pe durata pandemiei de COVID-19.
  - Monitorizarea situației și implementării recomandărilor CpPT ca urmare a vizitelor desfășurate anterior (23.07.2020)¹.
- **Mandatul CpPT:**

Consiliul pentru Prevenirea Torturii a fost instituit la data de 24 octombrie 2016 în corespundere cu prevederile Legii nr.52 din 03.04.2014 cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsmanul).

Scopul Consiliului este de a proteja persoanele împotriva torturii și altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante, în calitate de Mecanism Național de Prevenire a Torturii, în conformitate cu Protocolul opțional la Convenția împotriva torturii și a altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante.

În conformitate cu prevederile art. 30 și 32 din *Legea nr.52 din 2014 cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsmanul)*, precum și conform punctului 5 din *Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului pentru Prevenirea Torturii*, Consiliul pentru Prevenirea Torturii poate efectua vizite (neanunțate) preventive și de monitorizare în locurile unde se află sau se pot afla persoane private de libertate.

- **Numele membrilor echipei de vizită:**
  - Ceslav PANICO
  - Vadim AFTENE
  - Olesea DORONCEANU
  - Iuliana CUREA
  - Ludmila MARANDICI
- **Metodologia aplicată:**

---

¹ <http://ombudsman.md/wp-content/uploads/2020/10/08-1-59-din-01.10.2020-ANP-raport-p-d-vizita-la-Penitenciarul-nr.-7-la-23.07.2020.pdf>

Membrii echipei de monitorizare au utilizat mai multe metodologii în scopul colectării și raportării informațiilor necesare: conversații cu personalul administrativ al instituției penitenciare (directorul instituției penitenciare, directorul adjunct, conducătorii serviciilor de siguranță și reintegrare socială, agenți, personal medical, personal pe detenție și reintegrare socială); conversații individuale și de grup cu persoanele condamnate; inspecția încăperilor/spațiilor folosite de persoanele private de libertate; observația; analiza și verificarea registrelor prezentate; analiza rapoartelor de activitate, instrucțiunilor ce reglementează procedurile interne; efectuarea fotografiilor; verificarea termenelor de valabilitate a produselor și a funcționalității dispozitivelor. Datele au fost colectate în cadrul vizitei de monitorizare, inclusiv au fost furnizate de către administrația P-7 atât pe parcursul vizitei cât și după încheierea acesteia.

Accesul membrilor Consiliului în instituție precum și pe întreg teritoriul acesteia a fost asigurat fără impedimente. La începutul vizitei membrii echipei au avut o scurtă discuție cu directorul Penitenciarului nr.7-Rusca, directorul adjunct al instituției și șeful secției siguranță și regim, care au oferit informații generale despre instituție, provocările și impedimentele cu care se confruntă personalul, precum și a oferit suport pentru accesul membrilor Consiliului pe teritoriul instituției. Pe parcursul vizitei, membrii Consiliului au fost însoțiți de către managerii instituției, chiar dacă Consiliul a menționat despre lipsa acestei necesități. În astfel de condiții, prezența personalului, în special celui cu funcții înalte, poate influența asupra procesului de monitorizare în general și comunicare cu persoanele condamnate.

La fel, pe durata vizitei, la solicitarea CpPT angajații P7 au asigurat intimitatea și confidențialitatea întrevederilor cu persoanele deținute. Astfel, fiind posibilă întrevederilor individuale cu mai multe deținute din Penitenciarul P-7 Rusca.

Membrii echipei CpPT au avut acces neîngrădit în toate spațiile din cadrul instituției, la toate dosarele și registrele solicitate, au avut posibilitatea de a purta discuții confidențiale private și în grup cu condamnatele. Personalul a manifestat deschidere și cooperare.

În cadrul vizitei au fost monitorizate: blocurile de detenție ale condamnatelor, izolatorul disciplinar, de asemenea, au fost examinate camerele de întrevederi de lungă și scurtă durată, biblioteca, blocul alimentar, cabinetele medicale, cazangeria, spălătoria, blocul destinat activităților de reintegrare socială, blocul pentru activitatea de producere, sala de sport, spații destinate ședințelor de judecată online, precum și încăperi pentru personalul instituției.

Consiliul a consultat următoarele registre prezentate:

- ❖ Registru de evidență a recepționării și transmiterii plângerilor, declarațiilor, sau altor informații despre pretinse fapte de tortură, tratament inuman sau degradant;
- ❖ Registru de evidență a cazurilor de aplicare a forței fizice;
- ❖ Registru de evidență a deplasării condamnaților și de înregistrare a dosarelor personale;
- ❖ Registru de evidență a convorbirilor telefonice a condamnatelor;
- ❖ Registru de evidență a întrevederilor de lungă durată;

- ❖ Registru de evidență a întrevederilor de lungă și scurtă durată prin skype;
- ❖ Registru de evidență a abaterilor disciplinare;
- ❖ Registrul leziunilor corporale și de automutilare;
- ❖ Registrul de evidență a informațiilor privind evenimentele negative sau cazurile excepționale;
- ❖ Registru de evidență a vizitelor administrației instituției și ANP;
- ❖ Registru evidenței eliberării și recepționării mijloacelor speciale;
- ❖ Registru evidență a perchezițiilor și controalelor tehnice;
- ❖ Registru de evidență ambulatoriu a deținuților;
- ❖ Registru primire-predare a serviciului;
- ❖ Registru evidență a controlului asupra calității hranei;
- ❖ Registru examinării medicale la intrarea și ieșirea din instituție;

Consiliul a avut discuții confidențiale cu peste 80 persoane private de libertate (în grup și individuale). Totodată, au fost purtate discuții cu personalul penitenciarului ce activează în serviciile: siguranța și regimul de detenție, medical, reintegrare socială, logistic.

INFORMAȚII GENERALE DESPRE INSTITUȚIE

În temeiul Hotărârii de Guvern nr.437 din 15.05.2018² cu privire la organizarea și funcționarea Administrației Naționale a Penitenciarelor (ANP), Penitenciarul nr.7-Rusca este amplasat în satul Rusca, rl. Hîncești, este o instituție subordonată ANP, care are statut de penitenciar pentru femei, care corespunde instituției penitenciare de tip închis³, în care își ispășesc pedeapsa condamnate minore și mature de gen feminin, precum și condamnate mame cu copii.

În instituție există mai multe sectoare distincte de detenție unde:

- se dețin condamnate adulte de gen feminin ce execută pedeapsa în sectoare de tip închis;
- se dețin condamnate adulte de gen feminin ce execută pedeapsa în sectoare de tip semiînchis;
- se dețin condamnate adulte de gen feminin ce execută pedeapsa în sector de tip deschis;
- se dețin condamnate adulte de gen feminin cu copii până la 3 ani, în sector specializat pentru mame și copii;
- se dețin condamnate minore de gen feminin.

Condamnatele sunt cazate în 4 sectoare de detenție amplasate în 4 zone locative: Zona 1- sectoarele 1,2,3; zona 2 - sector de tip deschis; zona 3 – bloc detenție nr.4; zona 4 - sectorul pentru mame cu copii. Astfel, pe teritoriul penitenciarului sunt amplasate mai multe blocuri:

- un edificiu cu trei etaje destinat pentru sectoare de trai a condamnatelor cu regim de tip închis și semiînchis, precum și condamnatelor ce sunt plasate în regim inițial;

² https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=82024&lang=ro

³ Conform ordinului MJ nr.150 din 10 iunie 2022;

- un bloc separat pentru condamnatii ce se dețin la tip semiînchis;
- un edificiu cu 2 etaje în care la et.2 este amenajat sectorul pentru mame și copii (la momentul vizitei în instituție nu erau plasate mame cu copii dar se deținea o minoră), și secția medicală. La etajul întâi este amplasat blocul alimentar și biserica instituției;
- clădire destinată pentru activitățile de reintegrare (biblioteca, cursuri de instruire vocațională, programe psiho-sociale);
- un bloc în care sunt celulele izolatorului disciplinar (la momentul vizitei se aflau două condamnați);
- clădire destinată activităților de producere și sala de sport;
- clădire în care sunt amplasate camerele de întrevvedere de lungă și scurtă durată, spațiul pentru condamnatii ce se află în carantină.

În afara perimetrului penitenciarului, este amplasat blocul administrativ și un sector de tip deschis (la momentul vizitei erau plasate 3 condamnați cu dreptul de deplasare fără escortă).

Nivelul de ocupare. Separarea categoriilor de deținuți.

În penitenciar se aflau la momentul vizitei 235 deținuți (1 minoră/ 3 persoane străine), la capacitatea de 280 locuri conform noilor prevederi privind plafonul de detenție (231 locuri conform prevederilor vechi), număr în scădere cu 19% față de anul precedent. Această scădere se datorează în special Legii nr.243 privind amnistia⁴, numărul persoanelor eliberate din Penitenciarul nr.7 Rusca fiind cu 36% mai mare în anul 2022 față de 2021.

Din datele oferite de personal, 98 de persoane se dețin în condiții sub 4 metri². Majoritatea spațiilor vizitate de Membrii Consiliului corespund metrajului considerat optim pentru spațiul de trai, conform standardelor CPT⁵ însă, spre exemplu în celule de 10 m² în care se dețin două condamnați sunt amplasate mai multe paturi, mobilier care nu este necesar și ar putea fi înlocuit cu alt tip de mobilă. Totodată, din discuțiile cu condamnatii, aceștia au menționat că își lase obiecte personale pe paturile libere și că nu le deranjează faptul că în cameră sunt paturi în plus.

La momentul vizitei, în penitenciar se afla o deținută minoră, care era separată de cele adulte în sectorul medical.

➤ *Consiliul recomandă utilizarea secției medicale în strictă concordanță cu scopul pe care îl are acest serviciu și totodată, identificarea unui spațiu de siguranță pentru condamnatii minore.*

Membrii Consiliu au vizitat izolatorul disciplinar, în care la momentul vizitei se dețineau două condamnați, una din ele fiind plasată separat în baza Legii nr.105 privind protecția martorilor.

➤ *Consiliul recomandă administrației penitenciarului să identifice alt spațiu de trai pentru astfel de categorii de condamnați, deoarece izolatorul disciplinar nu corespunde standardelor de*

⁴ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=130586&lang=ro

⁵ <https://rm.coe.int/1680698462>

detenție prevăzute de punct.18 al Regulilor Penitenciare Europene REC (2006)⁶ și a menține condamnată o perioadă lungă de timp în condițiile existente înrăutățește considerabil situația acesteia.

Reforme, schimbări majore, provocări

Conform schemei de personal a Penitenciarului nr.7, la momentul vizitei, conform statelor de organizare instituția dispunea de 108 unități de personal, dintre care 8% – vacante (5 unități agenți și 4 ofițeri). În mare parte, funcțiile vacante sunt cele ce implică personalul în relaționarea directă cu persoanele private de libertate, în special personal din serviciile de siguranță și regim penitenciar, dar și funcții în asigurarea sarcinilor și obiectivelor de bază ale instituției (logistică, achiziții, secretariat, etc). Directorul instituției a menționat că ar fi necesară o funcție de medic psihiatru, care nu se regăsește în statele de personal. La necesități stringente este invitat medicul psihiatru din Penitenciarul nr.13.

Chiar dacă numărul de personal a fost mărit, comparativ cu datele ultimei vizite, membrii Consiliului reiterează îngrijorarea cu privire la numărul insuficient de unități de personal în Penitenciarul nr.7 care să aibă interacțiune directă cu condamnatul, atât celor ce sunt responsabili de siguranță și regim penitenciar, reintegrare socială cât și personalului din alte servicii.

Incidente majore

Potrivit datelor oferite de către personal, pe parcursul anului 2022 au fost înregistrate: automutilări – 26 cazuri, 14 cazuri de tentativă de suicid, greva foamei – 42 cazuri, altercații – 7 cazuri, atac asupra personalului – 2 cazuri. Nu au fost înregistrate cazuri de suicid sau tulburări în masă. Acest fapt indică că Penitenciarul nr.7 Rusca continuă să fie un spațiu nesigur pentru detenție.

ALTE PROBLEME PERTINENTE

Problemele/impedimentele cu care se confruntă reprezentanții Penitenciarului nr.7 Rusca:

- ❖ dificultatea de a implica mai mulți agenți economici în oferirea locurilor de muncă pentru condamnatul;
- ❖ lipsa oportunității de a transfera un număr mai mare de condamnatul în sectorul deschis;
- ❖ procurarea unui număr mai mare de calculatoare pentru oferirea convorbirilor deținuților prin utilizarea aplicației skype/platforme web;
- ❖ lipsa în statele de personal a unui medic psihiatru în contextul necesității acute în acordarea asistenței psihiatrice pentru condamnatul;
- ❖ insuficiența resurselor financiare pentru reparații capitale;

---

⁶ <https://rm.coe.int/16804c8d9a%20.%20V>

- ❖ rânduri mari de plasare a deținutelor în spitalele civile, în special pentru intervenții chirurgicale.

TRATAMENTUL DEȚINUTELOR

În cadrul vizitei plângeri din partea deținutelor referitor la abuzuri din partea angajaților instituției sau alte deținute nu au parvenit. Este salutar faptul că alegerii de tortură sau rele tratamente comise în penitenciar nu au fost constatate în ultima perioadă. Totuși, unele deținute au expus cazuri de abuz sau violență verbală sau fizică aplicate de către angajați pe perioada anilor precedenți, cu alt conducător al instituției.

Pe parcursul anului 2022 au fost înregistrate 8 cazuri de aplicare a forței fizice față de trei condamnate (în 5 cazuri față de aceeași persoană), număr în creștere față de anul precedent. La fel, în Registrul de evidență a cazurilor de aplicare a forței fizice nu sunt toate notificările despre data înregistrării și expedierii comunicatului special despre caz către autorități.

- *Membrii CpPT încurajează personalul penitenciar să evite, pe cât este posibil, aplicarea forței fizice împotriva minorilor, împotriva femeilor, a persoanelor în etate și a persoanelor cu semne vizibile de invaliditate⁷.*

Membrii Consiliului au observat lipsa elementelor de subcultură și respectarea programului de activitate a instituției, activităților de regim, ceea ce denotă faptul că personalul deține controlul în cadrul instituției, oferind oportunități de reintegrare și reabilitare pentru deținute.

Consiliul salută eforturile administrației în menținerea regimului de detenție și încurajează personalul penitenciarului să excludă, în continuare, orice formă de tratament discriminatoriu față de persoanele private de libertate.

Totodată, conform datelor înregistrate **pentru anii 2020-2022 în penitenciar au crescut cazurile de declarare a grevei foamei (cu 75% față de 2020), cazurile de automutilări (cu 20% față de 2020), aplicare a forței fizice și mijloacelor speciale, cazurilor de atac asupra angajaților.** În acest sens,

- *Consiliul recomandă personalului penitenciar să ofere o abordare individualizată și să îmbunătățească comunicarea cu condamnatele, în special cele cu probleme de sănătate mintală.*

Personalul are cunoștințe insuficiente în interacțiunea cu persoane cu probleme de sănătate mintală și nu dispune de cunoștințe suficiente în identificarea persoanelor cu dizabilități mintale.

CpPT a constatat că nu există persoane calificate care să ofere asistență psihiatrică. Nu există o politică de identificare a persoanelor cu tendințe suicidale și de plasare a acestora sub supraveghere și nu există personal pentru a efectua astfel de evaluări.

---

⁷ art.6 al Legii 218 din 19.10.2012 privind modul de aplicare a forței fizice, mijloacelor speciale și armei de foc.

Din păcate, a crescut numărul înregistrării cazurilor de altercații între deținuți. În acest sens, CpPT îndeamnă conducerea Penitenciarului nr.7 Rusca de a supraveghea, monitoriza și stopa orice acțiune ce ar putea fi raportată ca tortură, tratament inuman sau degradant, inclusiv acordul tacit („de a închide ochii”) atunci când văd acte de violență (de orice formă) între deținuți. În acest sens, atenționăm asupra obligativității personalului penitenciarului de a documenta și informa procuratura teritorială sau specializată despre orice caz, ce ar presupune că deținutul a fost supus unor astfel de fapte, conform prevederilor Ordinului nr.77 din 31.12.2013 a Procuraturii Generale. Totodată, Registrul de evidență a recepționării și transmiterii plângerilor, declarațiilor, sau altor informații despre pretinse fapte de tortură, tratament inuman sau degradant conține doar o înscrisoare pentru anul 2022 și nici o înscrisoare pentru anul 2023, leziunile corporale fiind înregistrate în Registrul leziunilor corporale și de automutilare completat de personalul medical.

Conform datelor oferite de administrația penitenciară, în Raportul de bilanț al Penitenciarului nr.7 Rusca pentru anul 2022 sunt 28 leziuni corporale înregistrate, iar în lista de indicatori de raportare a activității instituției penitenciare pentru anul 2022, serviciul medical a înregistrat 46 cazuri. Astfel,

- *Consiliul reiterează necesitatea documentării și evidența cazurilor de constatare a leziunilor traumatice la deținuți a fi realizată în corespundere cu prevederile Ordinului nr. 77 din 31.12.2013 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la procedura de identificare, înregistrare și raportare a pretinselor cazuri de tortură, tratament inuman sau degradant.*

Problematika sancțiunilor disciplinare

Cu referire la problematica sancțiunilor disciplinare, Consiliul a observat o ușoară scădere a numărului de sancțiuni disciplinare aplicate (față de datele înregistrate în 2020), din 376 abateri înregistrate în Registrul abaterilor disciplinare au fost înregistrate 211 sancțiuni disciplinare.

A fost constatată practica de aplicare a sancțiunilor disciplinare pentru automutilari, care pot fi considerate excesive și inumane din considerentul sancționării unei persoane posibil cu tulburări mintale (sancțiune în loc de tratament adecvat). Consiliul reiterează faptul că automutilarea reprezintă un fenomen complex și poate fi un protest, un act de sinucidere eșuat, precum și acțiune inconștientă ca urmare a depresiei sau a tulburărilor psihice. Aplicarea unei sancțiuni disciplinare pentru un act de automutilare, în lipsa unei investigații complexe versus cauzele automutilării, ar putea reprezenta o formă dublă de pedeapsă, în primul caz se autopedepsește condamnatul iar fapta sa este dublată de altă pedeapsă sub formă de sancțiune. Prin urmare, cazurile de automutilări necesită abordare individuală și specifică fiecărui caz, cu epuizarea altor remedii de ameliorare/soluționare a protestului, anterioare aplicării sancțiunii disciplinare.

Totodată, Consiliul salută aplicarea stimulărilor sub forma dreptului de a avea convorbiri telefonice sau întrevederi de scurtă și lungă durată suplimentare, observând o dinamică de creștere a numărului de condamnați care au beneficiat de stimulări în perioada anului 2022 comparativ cu anul 2020. La fel, se observă o practică pozitivă de acordare a stimulărilor, Penitenciarul nr.7 Rusca fiind instituția în care se înregistrează un număr mult mai mare de stimulări oferite persoanelor condamnate față de toate celelalte instituții penitenciare.

Conform Regulii 58 din Ansamblul de reguli minime ale Națiunilor Unite pentru tratamentul deținuților (Regulile Nelson Mandela)⁸, Punctului 24 din Regulile Penitenciare Europene⁹ și Standardelor CPT¹⁰, conducerea penitenciarului trebuie să faciliteze ca deținuții să mențină o legătură adecvată cu exteriorul, inclusiv, să dezvolte relațiile cu familiile, cât mai normal posibil. Astfel ca, deținuții să aibă posibilitatea să comunice cu familiile lor și cu prietenii lor, la intervale regulate.

GARANȚIILE ÎMPOTRIVA TORTURII ȘI A RELELOR TRATAMENTE

În cadrul discuțiilor confidențiale individuale sau de grup cu condamnatul, nu s-a semnalat imposibilitatea/refuzul/limitarea în depunerea plângerilor/sesizărilor sau limitări în adresarea directă a condamnatelor către șeful penitenciarului (în orele de audiență).

Consiliul a înregistrat plângeri de la condamnat referitoare la neimplicare personalului (în special a juristului) privind informarea acestora cu privire la posibilitatea aplicării amnistiei sau altor aspecte privind posibilitatea lor de a se elibera.

Cu referire la informarea deținuților privind drepturile și procedurile interne, Consiliul a constatat că în blocurile de trai și blocul de activități există panouri informative ce conțin informații referitor la: regimul zilei, oferta de programe, prevenirea/profilaxia Covid-19, planul de evacuare în caz de calamități/incendiu, adrese a diverse instituții, legislația execuțional-penală, etc. Informațiile privind Mecanismul Național de Prevenire a Torturii sunt expuse pe un panou în blocul în care se realizează activitățile de reintegrare, însă aceasta nu este actualizată și conține informații ce nu se referă la activitatea Oficiului Avocatului Poporului sau a Consiliului (spre exemplu, pe panou sunt expuse regulile de comportament în sala de judecată și nu este expusă lista membrilor Consiliului).

Consiliul a constatat o practică foarte bună implementată de administrație versus respectarea dreptului la informare a deținuților. În acest sens, ne-au fost prezentate pliante informative (Ghidul condamnatului nou sosit) care se transmit fiecărei persoanei nou venite în penitenciar și conțin informații despre penitenciar, structura sa, activitățile, drepturile și obligațiile condamnatului, programul zilei, contactul cu exteriorul etc. Această informație succintă dar foarte informativă ca conținut, este foarte utilă, iar practica repartizării unor astfel de ghiduri ar putea fi preluată cu succes și implementată în alte instituții închise.

Un alt aspect pozitiv ce urmează a fi subliniat este practica expedierii de către administrația P7 a unui aviz în adresa rudelor condamnatului prin care sunt informați despre locul aflării condamnatului, durata și numărul întrevederilor anuale, durata convorbirilor telefonice, lista obiectelor și produselor de primă necesitate permise și lista obiectelor/produselor interzise.

---

⁸https://www.unodc.org/documents/justice-and-prison-reform/GA-RESOLUTION/E_ebook.pdf

⁹<https://rm.coe.int/16804c8d9a> . Vezi și Comentariile revizuite la Regulile Penitenciare Europene, mai 2018, <https://rm.coe.int/pc-cp-2018-1-e-rev-2-epr-2006-with-changes-and-commentary-22-may-2018/16808add21>

¹⁰<https://www.coe.int/en/web/cpt/standards>

În interiorul penitenciarului există 3 cutii poștale destinate pentru scrisori expediate de către condamnați. Corespondența se ridică de către lucrătorul oficiului poștal, fapt salutar de către CpPT. Totuși, pentru menținerea corespondenței în exteriorul penitenciarului, condamnații trebuie să dispună de bani pe contul de peculiu pentru a procura plicuri și timbre, iar lipsa banilor ar putea fi un impediment real în sesizarea eventualelor abuzuri sau cazuri de rele tratamente. În acest sens, ar fi util ca în sectoarele accesibile pentru toate condamnații, să fie amplasate plicuri/timbre/stilouri, pentru asigurarea respectării dreptului la corespondență pentru condamnații care nu au bani pe contul de peculiu.

Conform datelor oferite de administrația penitenciarelor, în anul 2022, instituția a primit 1831 petiții adresate administrației, dintre care de la deținuți 50% petiții, legate de dreptul de informare și audiență, 69 de petiții cu referire la relațiile deținut-angajat, 10 petiții cu referire la asigurarea dreptului la viață și integritate psihică și fizică (tortură și rele tratamente), date extrase din Tabelul indicatorilor activității penitenciarului nr.7 pentru anul 2022. În acest sens, CpPT constată o discrepanță între o singură înregistrare în Registrul de evidență a recepționării și transmiterii plângerilor, declarațiilor, sau altor informații despre pretinse fapte de tortură, tratament inuman sau degradant și 10 plângeri depuse către administrația penitenciarului cu referire la acest subiect.

Deși există un mecanism de depunere a unei plângeri/petiții și scrisori în afara Penitenciarului nr.7 Rusca, condamnații sunt reticente față de răspunsurile primite, considerând că autoritățile nu se implică și examinează superficial și nu văd rostul să depună plângeri..

În timpul vizitei au parvenit acuzații de violență psihică din partea altor deținute, amenințări, distrugerea lucrurilor personale, în condițiile în care angajații instituției sunt informați dar nu intervin.

CONDIȚIILE MATERIALE DE DETENȚIE

Condiții materiale generale/igiена/alimentația

Cu referire la condițiile de detenție, practic toate celulele din blocurile de trai (cu excepția blocului 4 unde se află izolatorul disciplinar) sunt curate, încălzite, aerisite și bine amenajate, celulele fiind dotate cu mobilier (paturi, scaune), lenjerie de pat (perne, saltele, cearșafuri, păaturi) și obiecte de decor create de condamnați. Practic toate celulele sunt personalizate prin elemente de decor transmise condamnatelor de la rude sau confecționate personal, acest fapt contribuie la îmbunătățirea stării psihico-emoționale.

Lumina de zi este accesibilă, iar cea artificială funcțională.

Conamnații au acces la baie de două ori pe săptămână, cabinele de duș fiind funcționale la fiecare etaj, însă Consiliul a constatat că acestea nu sunt separate astfel nerespectând intimitatea condamnatelor, iar lipsa covorașelor de baie crește riscul unor situații de apariție a traumatismelor sau leziunilor survenite în momentul alunecării. În penitenciar funcționează și o

baie de vară. De asemenea, condamnatul au susținut că deși după regim au acces la baie de 2 ori pe săptămână, pot menține igiena personală zilnic prin utilizarea sălii de baie.

În instituția penitenciară funcționează o spălătorie: o spălătorie pentru lenjeria de pat, dar și mașini de spălat în sectoarele de trai, precum și 3 uscătorii. Spălătoria funcționează conform unui grafic aprobat de administrația instituției, fiind angajate condamnate din cadrul brigăzii de deservire gospodărească a penitenciarului.

De regulă, lenjeria de pat și hainele groase de sezon se spală la spălătorie, restul hainelor personale le spală condamnatul și le usucă afară în locuri special amenajate. Administrația penitenciarului susține că furnizează setul de produse igienice o dată în lună: hârtie igienică, periuță și pastă de dinți, săpun de față și săpun de rufe, produse igienice. Nu au fost înregistrate plângeri din partea condamnatelor privind primirea produselor igienice, care susțin că cantitatea produselor este îndeajuns până la finele lunii.

Accesul la lumina naturală este asigurat prin geamurile din celulă. Accesul la lumina artificială era asigurat de becuri electrice din interiorul celulei. Doar în celulele izolatorului (blocul nr.4) există câteva celule unde lumina naturală este slabă.

Condamnatul se pot deplasa ușor, pe parcursul zilei, la mai multe spații din interiorul penitenciarului și au acces la serviciul medical, blocul administrativ în care se realizează activități de reintegrare socială, bibliotecă, biserică, etc.

Alimentația deținuților

În Penitenciarul nr.7-Rusca funcționează blocul alimentară, unde este preparată hrana și cantina unde condamnatul servesc masa. În cantină pot servi masa în jur de 70 persoane, astfel condamnatul iau masa în trei schimburi. Blocul alimentară include spații de preparare a bucatelor, depozite pentru produse, prelucrare și spălare a veselei. Hrana este pregătită la cazane și tigai electrice. A fost prezentat meniul instalat în bucătărie, cu tabelul de repartizare a produselor alimentare (per grame) săptămânal, lista persoanelor ce necesită hrană suplimentară. Probele pentru meniu nu aveau înregistrate orele de preparare. Membrii Consiliului au observat că atât spațiile de preparare a hranei, depozitele, cât și sala de servire a bucatelor se păstrează în curățenie, sunt bine aerisite și amenajate. Instituția este aprovizionată cu apă potabilă din propriul apeduct și apă regională (apă bogată în hidrogen sulfurat).

REGIM ȘI ACTIVITĂȚI

În penitenciar activează o biserică, biblioteca, se desfășoară procesul de instruire vocațional-tehnică organizat de Școala Profesională Hîncești, sunt realizate programe educative și psiho-sociale, activități sportive (teren de sport în blocul de producere a instituției) și ocupaționale, camere de creație, etc. În toate blocurile locative, la toate etajele (și în unele celule) sunt televizoare funcționale.

În cadrul procesului de instruire vocațional-tehnic sunt incluse 70 condamnate (ce constituie 30% din numărul tuturor condamnatelor din instituție) la specialitățile: „frizer” - 10 persoane, specialitatea „brutar” specialitate la învățământul dual - 20 persoane, „cusătoreasă” specialitate la învățământul dual - 20 persoane, „tencuitor” - 10 condamnate, „zugrav” - 10 condamnate.

Consiliul salută implicarea persoanelor condamnate în procesul de instruire vocațională și recomandă diversificarea specialităților în dependență de nevoile și abilitățile condamnatelor, precum și cerințelor de pe piața muncii.

Fondul de carte a bibliotecii constituia peste 6400 de cărți (*literatură juridică, lit. artistică și literat. religioasă*), precum și ediții periodice - ziare și reviste atât în limba română cât și în limba rusă. Pe parcursul anului 2022 au frecventat biblioteca 148 condamnate, număr în scădere comparativ cu anul 2020.

Programele educative și cele de asistență psiho-socială sunt realizate în baza ofertei de programe aprobate de ANP, în dependență de nevoile identificate și planurile individuale de executare a pedepsei. Pe parcursul anului 2022 au fost realizate 19 tipuri de programe pe diverse domenii, cel mai mare număr prezent de condamnate sunt la:

- Program informativ privind modul și condițiile de încadrare în câmpul muncii – au participat 198 condamnate;
- Programele de adaptare la condițiile de detenție (73 condamnate);
- Program „Măiestria tricotatului” - 61 condamnate;
- Programul cu privire la pregătirea condamnaților pentru eliberarea din detenție pe sfârșit de termen și condiționat înainte de termen – 53 condamnate;

Cu toate acestea, la momentul vizitei marea majoritate a condamnatelor nu erau implicate în activități de reintegrare. Conform statelor în penitenciar activează doi psihologi, care sunt implicați de cele mai multe ori în activități de evaluare psihologică (numărul evaluărilor a crescut datorită prevederilor privind aplicarea amnistiei - 244 cazuri examinate), necesitatea oferirii asistenței psihologice fiind esențială având în vedere nevoile femeilor, în aceste condiții numărul ședințelor de consiliere individuală fiind în scădere cu 35% comparativ cu anul 2020. Consiliul recomandă administrației implicarea societății civile, ce oferă servicii de asistență pentru a acoperi nevoile femeilor în detenție, în vederea îmbunătățirii sănătății mintale și stării de bine a persoanelor din custodia instituției penitenciare.

În oferta de programe nu există programe pentru persoane cu probleme de sănătate mintală, având în vedere numărul mare de condamnate ce necesită asistență, Consiliul recomandă elaborarea și implementarea programelor și activităților pentru categoria nominalizată.

Consiliul salută și faptul că un număr mare de condamnate sunt implicate la muncă. Conform datelor oferite de către administrația instituției la muncă sunt implicate 28 condamnate la deservirea gospodărească și 58 încadrate ca muncitoare la ÎS Rusca.

Administrația penitenciarului susține că marea majoritate a condamnatelor sunt apte de muncă și doresc să lucreze, la fel o bună parte ar putea pleca din penitenciar la muncă fără, însă din lipsa locurilor de muncă sau refuzul agenților economici de a încheia contracte de muncă acest lucru este greu de realizat.

Este îngrijorător faptul că perioada de muncă a condamnatelor nu este inclusă în stagiul de cotizare, iar prevederile legislației în vigoare la acest capitol îngrădesc și limitează dreptul persoanelor private de libertate la asigurare socială. Consiliul subliniază că pedeapsa penală nu trebuie să constituie un motiv de interzicere sau limitare în dreptul de asigurare socială și îndeamnă conducerea ANP să inițieze procedura de modificare a cadrului normativ, în vederea includerii perioadei de muncă a persoanelor private de libertate în stagiul de cotizare.

Contactul cu lumea exterioară

Dreptul deținuților de a primi și expedia corespondență nu este îngrădit. În acest sens, sunt disponibile 3 cutii poștale, din relatările personalului penitenciar, la cerere condamnatele primesc rechizitele necesare pentru expedierea corespondenței. La moment condamnatele pot primi și expedia corespondența din cont propriu și foarte rar se eliberează rechizite de către instituție.

Telefonul public este amplasat în spațiu special amenajat în blocul unde sunt plasate și camerele de întrevederi și unitatea de gardă. Notificarea custodiei are loc prin intermediul telefonului public. Condamnatele nu au reclamat faptul că le-a fost îngrădit acest drept. **Consiliul, însă, a constatat că nu este asigurată confidențialitatea convorbirilor telefonice.**

Pentru petrecerea întrevederilor Penitenciarul nr. 7-Rusca dispune de: 2 camere pentru întrevederi de lungă durată și 2 camere pentru întrevederi de scurtă durată. La momentul vizitei, în penitenciar, de dreptul la întrevederi de lungă durată beneficia o condamnată. **Consiliu a observat tendința de a înlocui întrevederile de lungă și scurtă durată cu întrevederi online, (practică folosită la dorința condamnatelor), 1910 întrevederi în anul 2022. În acest sens, reiterăm recomandarea Consiliului din 2020¹¹ privind procurarea unui număr mai mare de calculatoare pentru creșterea oportunităților de utilizare a aplicațiilor/platformelor web, oferind posibilități de comunicare a deținuților cu rudele și mediul exterior.**

Accesul la avocat, la fel, nu este îngrădit și pentru convorbiri în condiții de confidențialitate, sunt utilizate doua spații separate.

ASISTENȚA MEDICALĂ

Statele serviciului medical al Penitenciarului nr.7 Rusca sunt constituite din 6 funcții: șef serviciul medical, medic generalist, 4 asistenți medicali și funcții civile - 0,75 funcție medic ginecolog (funcția vacantă), 0,5 funcție medic stomatolog și un farmacist la funcția de 0,5.

Personalul medical nu cunoaște care sunt atribuțiile și drepturile CpPT.

Serviciul medical este amplasat la etajul 2 al unui bloc separat și dispune de 6 cabinete medicale. Farmacia se află în blocul administrativ, în afara penitenciarului. Scara către serviciul medical nu este

---

¹¹ <http://ombudsman.md/wp-content/uploads/2020/10/08-1-59-din-01.10.2020-ANP-raport-p-d-vizita-la-Penitenciarul-nr.-7-la-23.07.2020.pdf>

acomodată pentru deplasarea persoanelor cu dizabilități locomotorii, accesul acestor persoane fiind imposibil fără suportul persoanelor terțe (de remarcat că în Serviciul medical la momentul vizitei se deținea o condamnată cu dizabilitate).

CpPT reiterează că asigurarea efectivă a dreptului la sănătate în locurile de detenție rezidă din întrunirea cumulativă a criteriilor constitutive, precum sunt: accesibilitate, disponibilitate, acceptabilitate, calitate, echivalența (echitate).

Menționăm că Conform Regulii 5 din Ansamblul de reguli minime ale Națiunilor Unite pentru tratamentul deținuților (Regulile Nelson Mandela)¹², administrația penitenciarelor trebuie să întreprindă toate măsurile rezonabile de cazare și ajustări pentru a asigura ca deținuții cu dezabilități fizice, mentale sau alte dezabilități să beneficieze pe bază egală de acces deplin și eficient la viața din cadrul penitenciarului.

La momentul vizitei, în serviciul medical era prezent medicul terapeut.

Condamnații sosite în penitenciar, sunt examinați de asistentul medical de gardă.

În instituție condamnații au acces la programele de reducere a riscului (schimb de seringi) și farmacoterapia cu metadonă și buprenorfină. În programul de farmacoterapie cu metadonă sunt incluse numai 4 condamnați.

În anul 2022 a crescut dublu numărul testărilor HIV (salivă/sânge) comparativ cu anul 2020, acoperind 238 persoane testate.

În cartelele medicale nu sunt argumentate tratamentele prescrise. În unele cartele lipsesc acordurile informativ.

La necesitatea acordării asistenței medicale de urgență, Penitenciarul nr.7 solicită serviciul 112. În anul 2022 au fost escortați pentru consultații/investigații medicale în instituțiile medico-sanitare publice 69 condamnați și 7 condamnați au fost internați.

Pe parcursul anului 2022 administrația penitenciarului a înregistrat 28 petiții cu referire la calitatea serviciilor medicale acordate, a fost înregistrat un atac asupra șefului serviciului medical.

La momentul vizitei în instituție se afla la greva foamei 1 persoană, iar pe parcursul anului 2022 au fost înregistrate 42 cazuri (număr în creștere semnificativ comparativ cu 2020).

În acest sens, Consiliu reiterează necesitatea asigurării următoarelor măsuri: zilnic și ori de câte ori este necesar, medicul penitenciarului vizitează persoana aflată în refuz de hrană și o examinează clinic, făcând mențiuni despre aceasta în documentația medicală; va asigura persoanei condamnate asistența medicală corespunzătoare, astfel încât viața ei să nu fie pusă în pericol.

---

¹² The United Nations Standard Minimum Rules for the Treatment of Prisoners, disponibil în limba engleză pe următorul link https://www.unodc.org/documents/justice-and-prison-reform/GA-RESOLUTION/E_ebook.pdf

Consiliul îndeamnă administrația penitenciarului și conducerea ANP să analizeze motivele actelor de autoagresiune, declarării grevei foamei sau acțiuni de violență, pentru a identifica sursele acestora, precum și nevoia de a îmbunătăți anumite servicii oferite condamnatelor, în special celor cu probleme de sănătate mintală.

Au fost imunizați cu scheme completa împotriva la COVID19 253 condamnate și 58 angajați.

Instituția penitenciară are încheiat contract de prestări servicii cu IMSP din Hîncești.

Din partea deținuților au parvenit plângeri pe durata așteptării transferului în spitalul penitenciar (agravarea stării de sănătate în luna iulie, dar a fost escortată la spitalul penitenciar în luna septembrie, timpul de așteptare fiind de 2 luni).

Au fost examinate registrele ce se completează în serviciul medical. S-a stabilit că registrele nu sunt sigilate și paginile nu sunt numerotate. La fel, s-a stabilit o discrepanță dintre informația prezentă în registre și raportul de bilanț pentru anul 2022 al instituției penitenciare.

- Registrul de evidență a bolilor infecțioase început în ianuarie 2019, acest registru nu este utilizat conform destinație, în el se înregistrează orice adresare minoră din partea deținuților.
- Registru de evidență a medicamentelor și substanțelor toxice, stupefiante, psihotrope și a alcoolului etilic.
- Registru de evidență a cazurilor de declarare a grevei foamei, început pe 16.05.2022 – în 2020 înregistrate 10 cazuri, 2021- 8 cazuri, 2022 – 22 cazuri (conform raportului de bilanț al instituției în anul 2022 oferit de administrația penitenciarului, au fost înregistrate 42 cazuri), în 2023 -3 cazuri.

CpPT constată că serviciul medical nu înregistrează și nu ia la evidență toate cazurile de declarare a grevei foamei ceea ce oferă suspiciuni că persoanele aflate în greva foamei nu sunt monitorizate medical.

La fel, în registru nu este notificat când persoana a renunțat la greva foamei.

- Registru de evidență a medicamentelor primite din exterior.
- Registru de evidență a leziunilor corporale și automutilărilor: în 2020 - 55 cazuri înregistrate, 2021 – 59 cazuri, 2022 – 42 cazuri (conform raportului de bilanț pentru anul 2022, au fost înregistrate 28 cazuri leziuni corporale și 26 cazuri de automutilări, total 54 cazuri), 2023 – 2 cazuri.

CpPT constată că serviciul medical nu înregistrează și nu ia la evidență toate cazurile de leziuni corporale și automutilări.

- Registru de evidență a tratamentului farmacoterapeutic (la momentul vizitei în tratament erau 4 persoane).

În unele cartele medicale lipsesc acordurile informate.

CpPT reamintește că perfectarea calitativă și minuțioasă a acordului liber și informat este o garanție importantă în prevenirea relor tratamente, iar lipsa acestuia poate fi considerată un risc în sensul încălcării art 3.

Medicul stabilește diagnosticul cu semn de întrebare, și nu efectuează nici o investigație suplimentară dar prescrie îndată tratament. În cartelele medicale nu se notifică care sunt rezultatele tratamentului prescris.

La examinarea cartelelor medicale s-a stabilit că prescrierea preparatelor psihotrope nu este interpretată în cartelele medicale

Există mai multe proceduri operaționale care ar trebui să asigure calitatea actului medical, dar care nu întotdeauna sunt respectate.

La momentul vizitei instituția nu avea încheiat contract de evacuare a deșeurilor medicale, ele fiind stocate într-un tomberon afară cu acces liber a deținuților, ceea ce contravine legislației în vigoare.

PERSOANELE CU DIZABILITĂȚI

La momentul vizitei în instituție se deținea o persoană cu dizabilități (informație oferită de directorul penitenciarului nr.7), care urmează să își confirme gradul de dizabilitate. Spațiile de detenție, încăperile sanitare, băile, precum și căile de acces pe teritoriul penitenciarului, precum și accesul la spațiile unde sunt amplasate biblioteca din penitenciar nu sunt adaptate la necesitățile persoanelor cu dizabilități.

Cu titlu de sugestie, CpPT consideră că blocul de detenție pentru tipul semiînchis, care de fapt este destinat unei categorii distincte de condamnate, ar putea fi ajustat pentru persoanele cu dizabilități locomotorii.

ALTE CATEGORII: CONDAMNATE IZOLATE ÎN BAZA ART.206

La izolare pe motiv de securitate în baza art.206 Cod de Executare în perioada 2022 s-a aflat o condamnată (depuse 9 cereri de a fi plasate conform art.206). Spațiul în care sunt plasate sunt celulele izolatorului disciplinar, care nu corespund standardelor de detenție.

Administrația penitenciarului, atât în cazul condamnatelor ce se află pe art. 206, cât și în cazul persoanelor cu nevoi speciale nu fac mențiuni în rapoartele de activitate despre detenția categoriilor nominalizate. Coroborat cu alte observații, menționăm deficiențe în evidența, documentarea și raportarea activităților de asistență pentru aceste categorii.

STATUTUL IMPLEMENTĂRII RECOMANDĂRILOR CpPT

Consiliul în urma analizei recomandărilor formulate în cadrul vizitei din anul 2020 a identificat **12 recomandări care urmează a fi menținute (75%), 4 recomandări realizate (25%) și 1 parțial realizată (12%) (2 recomandări nu au fost verificate).**

	Constatările CpPT 2020	Starea de fapt în 2023
1.	De a elabora de comun cu ANP un Plan instituțional de redresare a tuturor aspectelor de detenție în baza recomandărilor expuse, inclusiv prin fortificarea măsurilor administrative și resurselor umane, cu prezentarea lui către Consiliu.	Menținută Personalul nu au putut prezenta un Plan de implementare a recomandărilor anterioare deși unele recomandări anterioare au fost implementate.
2.	Actualizarea panourilor informative din cadrul sectoarelor locative cu privire la instituțiile ce pot fi apelate în caz de încălcări ale drepturilor persoanelor deținute, inclusiv rolul CpPT în prevenirea torturii. Plasarea rapoartelor CpPT/Avocatului Poporului în locurile accesibile deținuților.	Menținută Panoul informativ nu conține informație actualizată privind rolul, membrii CpPT.
3.	Întreprinderea măsurilor necesare pentru a motiva minoră să participe la lecții de școală.	Realizată
4.	Instruirea personalului penitenciar în documentarea leziunilor corporale, pretinselor acte de tortură despre prevederile Protocolului de la Istanbul („Manual de investigare eficientă și documentare a torturii și a altor tratamente sau pedepse crude, inumane sau degradante”) și Ordinul (comun) nr.77 din 31.12.2013 a Procuraturii Generale privind aprobarea Regulamentului cu privire la procedura de identificare, înregistrare și raportare a pretinselor cazuri de tortură, tratament inuman sau degradant).	Menținută

5.	Asigurarea documentării pretinselor acte de tortură în corespundere cu Ordinul (comun) nr.77 din 31.12.2013 a Procuraturii Generale privind aprobarea Regulamentului cu privire la procedura de identificare, înregistrare și raportare a pretinselor cazuri de tortură, tratament inuman sau degradant.	Menținută
6.	Includerea obligatorie în rapoartele de bilanț a instituției a aspectelor legate de asistența medicală.	Realizată parțial Sunt descrise informații generale, fără o descriere a dinamicii activităților și o descriere cantitativă și calitativă a datelor.
7.	Asigurarea continuității tratamentului deținuților cu boli cronice ori infecțioase, inclusiv servicii de diagnostic și consultații ale specialiștilor.	Parțial
8.	Completarea funcțiilor vacante de personal medical terapeuț în vederea asigurării accesului deținuților la asistență medicală de calitate.	Realizată
9.	Asigurarea acomodării rezonabile accesului persoanelor cu dizabilități locomotorii în serviciul medical (scara), precum și a spațiilor locative (cel puțin o celulă).	Menținută
10.	Continuarea aplicării măsurilor necesare de prevenire a răspândirii COVID-19 în instituție.	Realizată
11.	Aplicarea măsurii de eliberare din detenție în legătură cu pandemia COVID – 19 a anumitor grupuri vulnerabile de deținuți în vederea micșorării numărului de persoane și crearea condițiilor mai bune pentru respectarea distanței fizice și prevenirea răspândirii COVID-19 în penitenciare.	Nu a fost verificat

12.	Respectarea standardelor de deținere pentru o persoană (4 +6 m2)	Menținută
13.	Asigurarea plasării publice ale rapoartelor de activitate a instituțiilor penitenciare și a situației privind COVID – 19 (separat per instituție) în vederea asigurării vizibilității și accesului la informație de interes public.	Menținută
14.	Extinderea modalității de oferire a convorbirilor telefonice deținuților prin utilizarea și altor (decât skype) aplicații/platforme web (viber, whatsapp etc și procurarea unui număr mai mare de calculatoare pentru oferirea convorbirilor.	Menținută
15.	Asigurarea Penitenciarul nr. 7 – Rusca cu bugetul necesar pentru amenajarea cu utilaj tehnic necesar a 3 săli de studii, cu scopul de a desfășura procesul de instruire pe 4 specialități (cusătorie, croitorie, brutarie și frizură) prin intermediul e-learning.	Menținută
16.	Dezvoltarea și aprobarea unui act normativ privind serviciile gender –specifice disponibile deținuților în cadrul sistemului penitenciar, inclusiv instruirea personalului.	Nu a fost verificat

---

XII. CONSTATĂRI LA MOMENTUL VIZITEI:

---

1. Membrii CpPT au avut acces neîngrădit în toate spațiile/celulele și încăperile cu altă destinație din incinta penitenciarului.
2. În penitenciar se aflau la momentul vizitei 235 deținuți (1 minoră/ 3 persoane străine), la capacitatea de 280 locuri conform noilor prevederi privind plafonul de detenție (231 locuri conform prevederilor vechi), număr în scădere cu 19% față de anul precedent.
3. CpPT a constatat condiții satisfăcătoare de detenție practic în toate sectoarele de trai; Nu au fost constatate reclamații versus calitatea alimentației/apelor.

4. Accesul la baie nu este îngăduit, însă nu este respectată intimitatea persoanelor condamnate (dușurile nu sunt separate).
5. În jur de 50% din femeile deținute sunt încadrate la muncă remunerată. CpPT consideră că toate persoanele ce sunt implicate la muncă trebuie să beneficieze de calcul al stagiului de muncă.
6. Membrii Consiliului sunt îngrijorați că persoanelor încadrate în câmpul muncii stagiul de muncă nu se cotizează.
7. La momentul vizitei în izolatorul disciplinar se aflau 2 deținute: o deținută care a declarat greva foamei (care susține că personalul medical, psihologul și alți angajați formal se prezintă și nu se implică în rezolvarea problemelor sale) și o persoană plasată conform art.105. Celula nr.2 din izolator nefuncțională.
8. CpPT consideră că este necesar a mări numărul de calculatoare pentru realizarea întrevederilor online (pe parcursul anului 2022 au fost înlocuite 1910 întrevederi de lungă și scurtă durată pe întrevederi online).
9. Penitenciarul dispune de o bibliotecă bine dotată, spații pentru realizarea programelor educative și psiho-sociale, sală festivă, sală de sport, teren de volei, ateliere de creație la care au acces toate deținutele.
10. CpPT a observat o lipsă de comunicare și abordare specifică cu deținutele cu probleme de sănătate mintală.
11. Sunt îngrijorătoare creșterea numărului de cazuri de aplicare a mijloacelor speciale și forței fizice (8 cazuri), dar și numărului insuficient de personal instruit în acest domeniu.
12. În toate sectoarele locative, la toate etajele sunt plasate panouri informative accesibile pentru condamnate. Nu au fost constatate impedimente în accesarea serviciilor avocatului sau primirea/expedierea corespondenței.
13. Serviciul medical se află la etajul II și nu este acomodată pentru accesul persoanelor cu dizabilități.
14. Personalul medical nu cunoaște despre mandatul și competențele CpPT.
15. În serviciul medical registrele nu se completează conform destinației.
16. În cartelele medicale nu sunt argumentate tratamentele prescrise.
17. În unele cartele lipsesc acordurile informate.
18. Pe panourile informative lipsește informația despre avocatul poporului și CpPT.
19. Nu există persoane calificate care să ofere asistență psihiatrică. Nu există o politică de identificare a persoanelor cu tendințe suicidale și de plasare a acestora sub supraveghere și nu există personal pentru a efectua astfel de evaluări.
20. CpPT constată prezența violenței psihice din partea altor deținute, amenințări, distrugerea lucrurilor personale, dar angajații instituției nu intervin.
21. CpPT constată că serviciul medical nu înregistrează și nu ia la evidență toate cazurile de declarare a grevei foamei ceea ce dă suspiciuni că persoanele aflate în greva foamei nu sunt monitorizate medical.
22. CpPT constată că serviciul medical nu înregistrează și nu ia la evidență toate cazurile leziuni corporale și automutilări.
23. Preparatele psihotrope prescrise nu sunt interpretate în cartelele medicale.
24. Există mai multe proceduri operaționale care ar trebui să asigure calitatea actului medical, dar care nu întotdeauna sunt respectate.

25. La momentul vizitei instituția nu avea încheiat contract de evacuare a deșeurilor medicale, ele fiind stocate într-un tomberon afară cu acces liber a deținuților, ceea ce contravine legislației în vigoare.

XIII. RECOMANDĂRI ACTUALIZATE:

A. Ministerul Justiției

1. Inițierea procedurii de modificare a cadrului normativ, în vederea includerii perioadei de muncă a persoanelor private de libertate în stagiul de cotizare.
2. Îmbunătățirea legislației, în vederea motivării agenților economici pentru a crea locuri de muncă în cadrul instituțiilor penitenciare.

B. Administrația Națională a Penitenciarelor:

1. Elaborarea de comun cu Penitenciarul nr.7-Rusca a Planului instituțional de redresare a aspectelor invocate de CpPT în cadrul vizitelor realizate cu remiterea lui în termen de 30 de zile de la primirea acestui Raport.
2. Elaborarea și implementarea programelor și activităților pentru condamnatul cu probleme de sănătate mintală.
3. Elaborarea unui mecanism de identificare a persoanelor cu tendințe suicidale și de plasare a acestora sub supraveghere inclusiv instruirea personalului pentru a efectua astfel de evaluări.
4. Instruirea continuă a personalului medical și nonmedical în domeniul documentării leziunilor corporale, pretinselor acte de tortură despre prevederile Protocolului de la Istanbul („Manual de investigare eficientă și documentare a torturii și a altor tratamente sau pedepse crude, inumane sau degradante”) și Ordinul (comun) nr.77 din 31.12.2013 a Procuraturii Generale privind aprobarea Regulamentului cu privire la procedura de identificare, înregistrare și raportare a pretinselor cazuri de tortură, tratament inuman sau degradant.
5. Studiarea motivelor actelor de autoagresiune, declarării grevei foamei sau acțiunii de violență, pentru a identifica sursele acestora, precum și nevoia de a îmbunătăți anumite servicii oferite condamnatelor.
6. Procurarea și dotarea instituției cu un număr mai mare de calculatoare pentru creșterea oportunităților de a utiliza aplicații/platfome web oferind posibilități de comunicare a deținuților cu rudele și mediul exterior.

C. Penitenciarului nr.7 Rusca

1. Utilizarea secției medicale în strictă concordanță cu scopul pe care îl are acest serviciu și totodată, identificarea unui spațiu de siguranță pentru condamnatul minor.

2. Perfectarea calitativă și minuțioasă a acordului liber și informat, ceea ce este o garanție importantă în prevenirea rețelilor de tratament, iar lipsa acestuia poate fi considerată un risc în sensul încălcării art. 3 CEDO.
3. Asigurarea accesului nediscriminatoriu la asistență medicală, medicamente și măsuri preventive, de calitate adecvată, în condiții sigure și în timp util, conform necesităților de sănătate.
4. Instruirea personalului medical despre mandatul, atribuțiile și drepturile CpPT.
5. Instruirea personalului în tehnici de aplanare a tensiunilor și a potențialelor violențe și de intervenție imediată când apare violența.
6. Asigurarea nediscriminatorie a accesului în serviciul medical inclusiv și pentru persoanele cu dizabilități.
7. Asigurarea evidenței tuturor cazurilor de declarare a grevei foamei, leziunilor corporale și automutilărilor.
8. Actualizarea panourilor informative din cadrul sectoarelor locative cu privire la instituțiile ce pot fi apelate în caz de încălcări ale drepturilor persoanelor deținute, inclusiv rolul CpPT în prevenirea torturii. Plasarea rapoartelor CpPT/Avocatului Poporului în locurile accesibile deținutelor.
9. Asigurarea acomodării rezonabile a accesului persoanelor cu dizabilități locomotorii în serviciul medical (scara), precum și la spațiilor locative (cel puțin o celulă).
10. Instruirea personalului penitenciar în domeniul prevenirii torturii, tratamentului inuman și degradant, mandatul și competențele CpPT.
11. Asigurarea intimității și confidențialității discuțiilor telefonice purtate de persoanele deținute.
12. Asigurarea documentării pretinselor acte de tortură în corespundere cu Ordinul (comun) nr.77 din 31.12.2013 a Procuraturii Generale privind aprobarea Regulamentului cu privire la procedura de identificare, înregistrare și raportare a pretinselor cazuri de tortură, tratament inuman sau degradant.
13. Elaborarea și implementarea programelor și activităților pentru condamnații cu probleme de sănătate mintală.

Informarea CpPT privind măsurile luate în vederea implementării recomandărilor sau a măsurilor și termenii de implementare ale acestora, conform legii.

Prin prezenta semnătură, confirmăm că acest raport a fost aprobat prin consens de către toți membrii Consiliului pentru Prevenirea Torturii la ședința din 10 iulie 2023.

Raportul se semnează doar de Președintele Consiliului pentru prevenirea torturii.

**Cezlav PANICO,
Avocatul Poporului (Ombudsmanul)
Președintele Consiliului pentru prevenirea Torturii**